

Posudek vedoucího na práci J. Burcalové: Hérodotova konceptualizace svobody.

Kolegyně Burcalová si vzala za úkol vyložit Hérodotovo chápání svobody a tomuto cíli s jistými omezeními dostála. Celkově vzato je práce zdařilá, se složitým tématem a rozsáhlým a komplexním textem *Dějiny* si kolegyně poradila velmi dobře, práci vypracovala samostatně a víceméně bez mého aktivního vedení. Práce je nadprůměrná rozsahem i zpracováním. Níže však přesto uvedu několik různě závažných nedostatků, které jinak výborné práci poněkud škodí. Některé z nedostatků padají i na hlavu vedoucího, neboť mnohým z nich by šlo zabránit, kdybych kolegyni vybízel k aktivnější spolupráci.

- 1) První nedostatkem je to, že kolegyně neumí řecky. Tento handicap se autorka snažila eliminovat především tím, že používala kvalitní anglicko-jazyčnou sekundární literaturu, k dostatečné eliminaci handicapu by ovšem bylo třeba přidat i literaturu psanou německy, nebo francouzsky. Tento handicap se objevil zejména v absenci pojmového výkladu. Ač se práce podle názvu věnuje Hérodotově *konceptualizaci*, chybí kapitola věnovaná pojmovému úvodu, *Begriffsgeschichte*, ekvivalentním pojmům, které se v 5. století používaly pro to, čemu my dnes říkáme svoboda. Jako východisko by přitom dobře posloužilo například heslo *Freiheit* v *Historisches Wörterbuch der Philosophie*.
- 2) Práci chybí vlastní úvod, hypotéza, kladená otázka, uvedení diskursu, v němž se pohybuju, teoretické a metodologické nástroje, které budu používat atp. Úvod je tak již úvodem do Hérodota, nikoli úvodem do zkoumaného tématu.
- 3) Kolegyně Burcalová používá sekundární literaturu ne právě vhodným a poněkud účelovým způsobem. Cituje pouze tam, kde se jí citace sekundární literatury hodí do výkladu. Nejlepší je z tohoto hlediska kapitola sedmá (Hérodotův styl a jeho kritika), kde autorka kriticky pojednává různá hodnocení Hérodotovy metody.
- 4) K sekundární literatuře se váže i další výtka. Většina výkladů odkazuje pouze na prameny, což je v pořádku, ale je poněkud nepravděpodobné, že by autorka nevycházela také z již nějakých hotových interpretací. Ostatně v seznamu literatury jsou uvedeny i práce, které nejsou přímo odkazovány v textu (např. *Cambridge History of Greek and Roman Political Thought*), přesto z nich kolegyně nejspíš vycházela.
- 5) Kapitola nazvaná *Hérodotův styl a jeho kritika*, vzbuzuje dojem, že zde půjde o literárně-filologický výklad, což není pravdou. Kapitola se věnuje Hérodotově historiografické metodě a mohla být zařazena spíše na začátek práce.
- 6) Další chyby jsou už spíše drobné. Některé citáty v poznámkách pod čarou nejsou uvedeny do kontextu výkladu, resp. kontext není jasný. Jazykové chyby se objevují velmi zřídka, ale sem tam nějaké také („Řeci“, s. 68). Některé výklady se zbytečně opakují (např. výklad Kleisthénovy reformy). Kolegyně uvádí ve výkladu řecké pojmy i částicemi (*polloi men anthropoi, oligoi de andrés*; s. 36).

Navzdory uvedeným nedostatkům je však práce velmi dobrá, pečlivě zpracovaná, dobře se čte, výklad je plynulý, komplexní, má logickou návaznost, a nevyšiml jsem si ani faktických chyb, nebo interpretačních omylů. Kolegyni Burcalové se podařilo vyložit, že za množstvím příběhů, které Hérodotos vypráví, se ukrývá jistá systematická antropologie, filosofie dějin a chápání svobody. Velmi správně po mém soudu Hérodotovo chápání svobody interpretuje v kontextu diskuzí o FYSIS-NOMOS a upozorňuje také na to, že Hérodotovy výklady o barbarských národech nejsou historicko-

etnografickým popisem, ale reprezentacemi řeckého pohledu na svět. Takový hellenocentrický pohled by mohl být ostatně korigován už četbou jiného díla evropské tradice, a sice biblickou knihou Ezdráš, kde perský král Kýros vystupuje naopak jako dárce svobody, který dokonce umožňuje, aby se židovský lid řídil vlastními zákony.

Práci tedy doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „velmi dobře“ (jedná se však spíše o „lepší dvojku“).

Mgr. Milan Hanyš, 29. 1. 2013